

AIDS – I NOVI PROPISI O STRANCIMA U BAVARSKOJ

Vlada Države Bavarske (*Der Freistaat Bayern*) u okviru federalne Savezne Republike Nemačke (SRN) 25. 2. 1987. donela je poseban Katalog mera (*Massnahmenkatalog*) za sprečavanje i borbu protiv infektivnog obolenja imunog sistema – AIDS, na osnovu ovog Kataloga mera Ministarstvo za unutrašnju upravu donelo je bliža uputstva za provedbu mera koje su obavezne za sva državna nadležstva u Bavarskoj koja primenjuju propise o suzbijanju zaraznih bolesti, zatim za državna nadležstva koja primenjuju propise sa područja prava stranaca i propise sa područja tzv. policijskog prava. Ovo izvršno uputstvo (*Volzugshinweise*) pomenutog Ministarstva objavljeno je u njegovom službenom listu 19. 5. 1987. Na istom mestu objavljene su i najnovije izmene propisa o obavezi lekarskih pregleda stranaca prije izdavanja dozvola za boravak.

Prema navedenim propisima AIDS je prenosiva bolest u smislu §1 Saveznog zakona SRN o zaraznim bolestima (*Bundes-schengengesetz*). Državna zdravstvena nadležstva obavezna su da Ministarstvu proslede lekarski nalaz ako se utvrdi »da neko boluje od ovog obolenja, ili postoji sumnja u ovo obolenje ili se sumnja da je neko lice nosilac zaraze«. Obavezno je dostavljanje i lekarskih nalaza ukoliko se utvrdi ili se sumnja da neko lice luči infektivne sekrete (*Ausscheider*). Najposlije obavezna su i prijaviti lica za koja bi se moglo posumnjati da su nosioci zaraza zato što se bave prostitucijom ili se drogiraju intravenoznim drogama (*Fixer*). Za ovakvu pretpostavku treba da postoje osnovi, nije dovoljna samo neka anonimna dostava (Uputstva: Odeljak A).

U odeljku B pomenutih uputstva predviđaju se novi ili menjaju stari propisi sa područja tzv. prava stranaca (*Ausländerrecht*) koja će ubuduće primenjivati tzv. nadležstva za strance (*Ausländerbehörde*):

1. Propisi o lekarskim pregledima stranaca pre odobravanja dozvole za boravak strancu od 19. 6. 1979. pooštavaju se odredbama novog Uputstva od 19. 5. 1987. budući da se od tada traži da lekarsko uverenje stranaca sadrži i laboratorijski nalaz. Kada postoji opravdana sumnja u infektiv-

no obolenje, i samo nadležstvo za strance može svakodobno inicirati postupak za lekarski pregled. Ipak, anonimna dostava nije dovoljan osnov za tzv. »opravdanu sumnju«. Na ovaj način povećava se i inače široka i neodređena diskreciona vlast policijskih nadležstava nad strancima.

2. Ukoliko se utvrdi da je stranac oboleo od AIDS, ili neke druge bolesti predviđene ovim propisima, Uputstvo nalaže uskraćivanje dozvole boravka. Izuzeci od uskrate mogući su osobito ako je u braku sa nemačkim državljaninom. Ali i u takvim, izuzetnim, slučajevima dozvola boravka može biti izdata samo ako stranac, na osnovu svoga dotadašnjeg načina života, pruža garanciju da bolest neće dalje širiti.

3. U slučaju da stranac oboleli od neke infektivne bolesti naznačene u Uputstvu, a već poseduje dozvolu za boravak, nadležstva treba odmah da razmotre pitanje njegovog vremenskog važenja. Prilikom diskrecionog razmatranja ovakve bi odluke trebale da uzimaju u obzir lične i druge povezanosti stranca za teritoriju SRN (trajanje njegovoga dotadašnjeg boravka, njegovu povezanost za SRN, pre svega stepen njegove društvene integracije, porodične povezanosti itd.) ali bi takođe trebale i da ocene opasnost za društvenu sredinu u SRN zbog prisutnosti obolelog stranca infektivnom bolešću. Postoji li opasnost da će stranac infektivnu bolest dalje širiti, što bi se moglo zaključivati po njegovom dotadašnjem ponašanju, njega treba proterati iz zemlje po hitnom postupku. U izuzetnom slučaju, ukoliko je strancu već dozvoljen boravak, ili se njegov boravak u zemlji trpi (*Duldung*), onda bi on morao biti podvrgnut merama koje predviđaju propisi o zaraznim obolnjima.

Zakon o strancima SRN (*Ausländergesetz*) u svojoj odredbi iz § 7 predvideo je da se mogu izdavati dozvole za boravak ako se oboleli stranac obaveže da će poštovati određene policijske naloge (*Auflage*), npr. da će se podvrgnuti lečenju, odnosno posebnim propisima protiv širenja zarazne bolesti. Najnoviji propisi bavarske vlade, nadovezujući se na ovaj savezni zakon SRN, predviđaju da »ukoliko se stranac češće ne pridržava naredbi zdravstvene ustanove čini povredu § 7 Zakona o strancima SRN, pa

javni tužilac može pokrenuti protiv stranca i krivični postupak«. Prema tome protiv ovakvih stranaca mogu voditi postupak ne samo izvršne policijske vlasti, tzv. nadležstva za strance (*Ausländerbehörde*) na osnovu upravnih propisa, već i javna tužilaštva (*Staatsanwaltschaft*) pozivajući se na zakonske propise, tj. ne samo na prekršajni postupak već i na sudski postupak za utvrđivanje krivičnog dela.

Bavarski propisi zahtevaju da se ispita mogućnost uskraćivanja prava boravka i onim strancima u koje se sumnja da se bave prostitucijom ili koji intravenozno uživaju drogu čak i kad nisu inficirani nekom zaraznom bolesti. U ovakvim slučajevima nadležstva za strance pozivaju dotičnoga da se javi nadležnom nadležstvu za zdravstvo (*Gesundheitsamt*). Strancima se može naložiti da se obavezno javljaju ovom nadležstvu radi lekarskog pregleda pozivajući se na već navedenu odredbu iz § 7 Zakona o strancima SRN. »Ukoliko na osnovi upozorenja trećih lica proizlazi da postoje osnovani razlozi za zaključak da pojedini stranac pripada napred navedenom krugu lica, onda nadležstvo za strance uz pomoć policije i pripadnika državnog nadležstva za zdravstvo poduzima neophodne izvidajne radnje i obaveštenja. Kao osnovni razlozi za ovakvu meru nije dovoljna anonimna prijava.«

Razumljivo je da ovakvi pravni propisi još više produbljuju društvene predrasude i diskriminacije prema strancima i njihovim porodicama koje su ionako već uhvatile duboko korenje u nemačkom stanovništvu po samoj stihiji socioekonomskih zakonitosti. Ovakvim merama izloženi su ne samo radnici imigranti i članovi njihovih porodica već i lica koja traže politički azil u SRN. Državljeni izvanevropskih zemalja i državljani Turske koji traže politički azil obavezno se podvrgavaju lekarskim pregledima kod državnog nadležstva za zdravstvo, dok se ostali stranci koji traže azil podvrgavaju lekarskom pregledu komisije od tri lekara koji slobodno obavljaju ovu profesiju. Uverenje koje izdaje ovakva komisija mora obavezno sadržati i laboratorijski nalaz.

U slučaju da se lica koja traže politički azil bave prostitucijom ili su zavisni od intravenoznih droga, primenjuju se odredbe iz Nr. 5 ovih Uputstva Ministarstva unutrašnjih poslova Bavarske, ali i propisi Zakona o proceduri davanja političkog azila (*AuslVfg 20 II*). Od ovakvih lica preti i bezbednost zemlje »jer pojam bezbednosti obuhvata i unutrašnju bezbednost Svezne Republike Nemačke i time bezbednost stanovništva uopšte« (Nr. 6).

U Nr. 7 pomenutog Uputstva ističe se da ovi propisi o lekarskim pregledima pre izdavanja dozvole za boravak strancu od 19. 5. 1987. izričito napominju da obaveza podnošenja odgovarajućeg lekarskog uverenja ne postoji ako je stranac državljan sledećih zemalja: Belgije, Danske, Francuske, Grčke, Irske, Italije, Luxemburga, Nizozemske, Portugala, Španije, Ujedinjenog Kraljevstva, Andore, Finske, Islanda, Lichtenštajna, Malte, Monaka, Norveške, Austrije, San Marina, Švedske, Švajcarske i Vatikana.

Prema tome, stranci iz ostalih zemalja koji se bave ženskom ili muškom prostitucijom, ili su zavisnici od intravenoznih droga, mogu se uvek podvrgnuti lekarskim pregledima, dok stranci koji traže politički azil na teritoriji Bavarske ili traže dozvolu boravka iz nekoga drugog razloga, moraju se uvek podvrgavati obaveznom lekarskom i laboratorijskom pregledu. Kriterijum državljanstva – međunarodnopravno dozvoljen osnov za pravljenje razlika između pojedinaca i pravne diskriminacije – ovde se primenjuje i na jednom novom području. Kao da se s pravljajem razlike između lica domaćega i stranog državljanstva i razlika između stranih državljana, uspostavljaju i razlike između pojedinaca u pogledu stepena opasnosti od infekcija. U nemačkoj progresivnoj javnosti ovakav koktel prava državljanstva i medicine ocenjen je kao neprihvatljiv, kako sa stanovišta prava tako i medicine (izvor: *Dokumentation zum Ausländerrecht*, ZAR, Nr. 3/1987).

Zoran Petrović